

Wjele lét bě Jurij Frencl (napravo) zamołwity za kopańcu w Ralbicach: Džensa njeje jenož čestny předsyda Sokola Ralbicy/Hórki, ale tež čestny starosta Serbskeho Sokola. Loni 3. nowembra pisachu SN z cylostrońskim přinoškom wo tym, kak so pola Frencl w Ralbicach nětko hižo w třećej generaciji kopańcy hołduje. Na wobrazu widzimy, kak přepodawa M. Krawc składnostnje volleyballowego turněra w měrcu 1994 w Ralbicach J. Frenclj přenje čisto wokolnika Sokolske Listy. Foto: M. Štr.

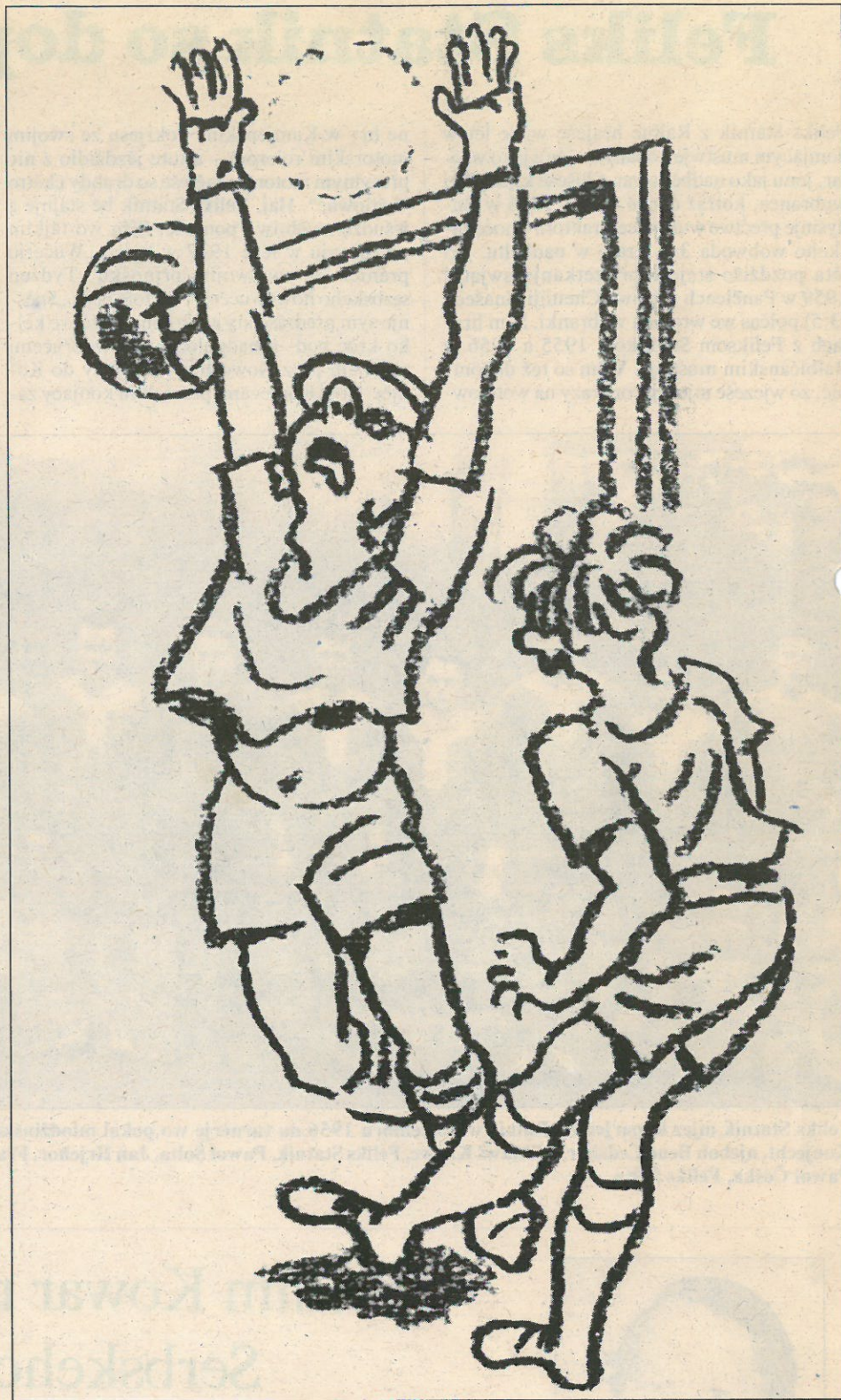
W Ralbicach sej powědaja ...

Ralbičenjo hrajuhu přećiwo Reichenbachej. Jurij Wowčerk z Koslowa bě prawy nadběho-war. Jeho kopački wšak běchu chětro do-džeržane a hozdziki do nohow kalač počachu. Što činić? Zastać? Nihdy nanihdy! Kopački z nohow a bosa dže dale. A dwoje abo troje wrota bě Jurij tež bosa třěli.

Hrajachmy přećiwo Lok Kamjenc. W přem počas buži Jurij Wowčerk za bulom a přećiwniski škitar jemu naprečo. Wobaj naraz do bula kopnjetaj, padnjetaj, mócný husk, bul zleci runje do powětra a padnje mjez nimaj zaso na zemju a - wostanje ležo kaž hadrješko. Wobaj na so zadziwanaj hladataj, prjedy hač pytnjetaj, zo bě bul prasny!

Jědzemy z kołami do Halštrowa. Z kołami je snadź tróšku wjele prajene, přetož džensa by cyle wěšće někotremužkuli hańba bylo, tajki wehikl do črjopjenca dowjezć. W Smječkach dopomni so Jan Grubert, zo je swoje kopački doma zabył. Što nětko? Koło zawróćić a štož kara dźerži domoj po kopački a zaso do Halštrowa. A jako na sportnišću běžachmy, dojezdze tež naš Jan.

Doma hrajuhu přećiwo Wotrowej přelčesku hru. Jurij Šolta steji we wrotach, a jako jedyn Wotrowčan na wrota třěli, přimnje Jurij - pódla bula. Po hrě so Pjekarjec Jurja prašachmy, čehodla njebě bul dosahnył. Wón: „Wčera sym trochu přehluboko do škleńki pohladał, tak zo so mi džensa někak

Rysowanka: Steffen Lange

hłowa wjerći. Wěrcé mi, ja widžach nadobo dwaj bulej na mnje lečeć. Přemyslować wězo dołho njemóžach, kotry je tón prawy a tuž za jedyn hrabnych - a to bě tón wopačny!”

Mějachmy hrać w Hlinowcu. Ničo wo to, z kołami tam dojezdzechmy. Ale njezdělu, mój božo, štož jenož z mročelow móže, so kida kaž z čurami. Ale mustwo sedžo wostajić, ně, to nic, dale hač na kožu džě njeńdže. Z džewjeć mužemi běžimy na sportnišću. W

běhu někotrych mjeńšin reka hižo 2:0 za Hlinowcu. Tu přijědzetaj hišće Jurij Brězan z Konjec a Jurij Wowčerk z Koslowa. Krótko po tym třěli Jurij Kurjat přenje wrota za nas a praji jednemu Hlinowčanaj „Das war no ny der letzte!“ A woprawdže, sydow rjanych kulojtych wěckow smy jim hišće do syće mórli. Ducej domoj pak smy so wutrobnje smjeli wuprajenu Jurja.

(Podal Feliks Statnik)

SOKOLSKÉ LISTY

↔ Z hrow w přerich powójskich lětach na sportnišću w Jitkowskim lěsu. Na mustwowym wobrazu widzimy wotprawa Jurja Frencla, Jana Kubicu, Jurja Brězana, Jakuba Šolta, Feliksa Statnika, Jurja Matku, Jurja Kurjata, Jurja Bjeńša, Alfonsa Čornaka, Jurja Krala a wjednika Jurja Grofu.

Wyšiny a nižiny Ralbičanskeje kopańcy

Hdyž wubědžuja so naši wjesni pacholjo Ralbic/Hórkow we wobwodnej lize z měščanskimi mustwami ze Zhorjelca, Budyšina abo Drježdźan, da njesměmy zabyć na wjac hač skromne spočatki kopańcy w Delanach. A tute spočatki sahaja hač do lěta 1931. Z přehlada k stawiznam sportowanja w Ralbicach na stronje 2 wučitaće, zo wotmě so přenja oficialna hra 20. měrcu 1932. W Sokolskich Listach č. 2/1932 so k tomu pišaše: „Je to přeni króc, zo serbscy sokoljo zjawnje wustupichu z kopanjom. Woni hru tež zahajichu ze sokolskim postrowom „Na zdar.“ Jenož něšto tydzenjow po tym, 17. apryla, poswjećichu w Jitkowskim lěsu nowe sportnišću. W Sokolskich Listach č. 3/1932 wo tym tež tole pišaše: „Knjez kubler Zarjenk bě městnosć w holi přewostajil jednoce jako lětnje zwučowanišću (hrajnišću). Nje-dželu, 17. jutrownika, so městnosć poswjeći z kopanskim zetkanjom Ralbičanow z Chróscanami a Debričanami. Ralbičenjo so pilnje wěnuja kopanju.“ Wo spočatkach kopańcy w Delanach čitamy w Nowej době dnja 19. awgusta 1967 tole: „Tak załoži so w lěće 1931 dalša sekcija sokolskeje jednoty, a to kopańca. To je poprawom ródné léto kopań-

cy w Ralbicach. Předsyda koparskeje sekcije bu Jurij Žur (bywši župan) z Ralbic a nawoda w Delanach wšém znaty Jurij Grofa...“ W přinošku J. Frencla/F. Statnika mjenowachu so tež přeni hrajerjo - běchu to Pawoł a Mikławš Kral, Michał Čornak, Michał Šewc, Jurij a Jan Brojer, Albert Maršner, Jurij Hrjehor, Jurij Kral-Šlosar, Jan Jurk, Jan Šolta a druzy. Po zakazu sokolskeho hibanja w lěće 1933 hraješe so w Ralbicach dale kopańca we wobłuku DJK. Wot 1939 dyrjbachu tež mnozy sportowcy z Delan do wójska. A z druheje swětoweje wójny njewróćichu so dobri koparjo kaž Jan Brojer, Jan a Pawoł Bjeńš, Jurij Wałda, Jurij Korjenk abo Pawoł Kral. W nastawku z lěta 1967 wopisowachu so čeze po 1945: „Tola prjedy hač so z kopanjom započec hodžeše, dyrbjěše so sportnišću při-hotować. Bě w poslednich lětach chětro zarostło. Něhdže 50 pomocnikow přichwata, tež přihladowarjo běchu mjez nimi, a tuž bě džělo spěšnje dokónčene. Dalše čeze so hnydom jewjachu. Trjebachu dresy a bule. Za pjenjezy pak ci w tutym času ničo njepředa. Tak hromadžachmy zorno a muku. Za to dóstachmy přenje dresy a bule. Bule hladaše - a bě-li trjeba je tež sam plataše - skitar naše-

ho mustwa Jan Grubert. A ženje so njeje prašal za plaćenjom ... Dalši problem běchu kopački. Zbožowny tón, kiž měješe wot někajkeho znateho jedne trjebane. Zbytni hrajuhu we wysokich črijach. Ale to wšitko njezamó zlemić našu wolu, so sportej wěnować.“ Nimo awtorow přinoška z lěta 1967 Jurja Frencla a Feliksa Statnika słušachu k přenjemu kruhej hrajerjow wot 1947 Jakub Šolta a Jurij Kurjat ze Šunowa, Jakub Hrjehor, Jurij Brězan, Jurij Matka, Alfons Čornak z Konjec, Jurij Bjeńš ze Sernjan, Jan Jurk z Róžanta, Jurij Šolta, Jan Grubert, Jurij Kral z Ralbic a Jurij Wowčerk z Koslowa. Dnja 4. oktobra pišaše Nowa doba přeni króc wo powójskej kopańcy w Ralbicach: Delanscy hólcj běchu nad Chróscicami 4:2 dobyli. Mjez tutymaj riwalomaj dožiwichmy w přichodnych lětach mnohi horcy bój. Tak čitachmy w nowinje z 2.11.1948 w rozprawje wo zetkanju Ralbicy-Chróscicy (3:2) tež tule sadu: „Njemóžachu pak Ralbičanam wrota nafunkač, kaž mějachu wotmyslene, dakež njeběchu jim cyle zrosćeni.“ Za to dyrjbachu so Ralbičenjo měsacy pozdžišo w Chróscicach z nic mjenje hač 0:7 klónić. Lěta doho jich tuta poražka mjerzaše. Haj, wyšiny a nižiny tež w přichodnych lětach w Delanach dožiwichu. Wjacore razy postupichu Ralbičenjo do 1. wokrjesneje klasy, dyrjbachu pak často zaso zestupić.

Njemóžemy na tutym městnje nalčić podawki a mjena hač do zjednoćenja Ralbičanow z Hórcanami w nowembru 1975. Někotre wjerški wučitaće z pódlańskeho přehlada wo stawiznach sportowanja w Ralbicach. Dodać chcemy jenož někotre mjezniki z dobreje bilancy kopańcy w Ralbicach:

- W lěće 1953 postupichu Ralbicy přeni króc do 1. wokrjesneje klasy.
- W lěće 1961 dobychu delanscy koparjo přeni króc pokal Domowiny.
- 1970 dobychu přeni raz pokal FDGB we wokrjesu, tež pokal „Złoty traktor“ Drježdžanskeho wobwoda.
- 1973 wudobychu sej wokrjesne mišterstwo a postupichu do wobwodneje klasy.
- 1975 buchu 2. raz wokrjesny mišter a nawróćichu so do wobwodneje klasy.

Mikra

Přehlad k sportowym stawiznam w Ralbicach

- 30.8.1923** W Ralbicach załožo so jednota Sokoła. Přeni starosta bu džělačer Jurij Brankač z Łaska, načolnik bu twarski pomocnik Jurij Čornak z Ralbic.
- 13.6.1924** Na přenim sokołskim swjedźenju pokazowachu wjacore sokołske jednoty zwučowanja.
- 8.2.1925** Na zwučowanski kurs do Prahi podachu so Mikławš Čemjer, Jurij Čornak (wobaj z Ralbic) a Jakub Šolta (z Łaska). Policist Schiller z Różanta zdžěli tutu powěsć w lišće ze 26.4.1925 na zarjad do Budyšina.
- 29.6.1926** Na přeprašenje Jurja Žura, noweho starosty jednoty, diskutowachu w Ralbicach zastupnicy katolskich jednotow wo wobdzělenju na sokołskim zléče w Praze. Cyrkwinska wyšnosť bě jězbu do Prahi wotpokazała.
- 14.7.1927** Na II. zwjazkowym zléče we Wulkim Čisku běchu Ralbičeno ze 26 zwučowarjemi. Jurij Čornak měješe cyłkowne zwučowanje sokołow na překušu na starosci.
- 27.12.1928-6.1.1929** Na 1. kursu Sokoła w Kulowje wobdzělištaj so Jurij Korjenk a Pawoł Šolta
- 20.1.1929** W „Herbskej grychće“ přewjedze so zymski swjedźen jednoty. Program traješe 3 hodžiny, 33 sokołow zwučowaše, předstaji so dziwadłowa hra „Róža Jédłowska“.
- 2.3.1930** Na sokołskim swjedźenju pokazowachu sokołjo prostne zwučowanja a zamóžnosť na překušu a bradłach.
- 13.7.1930** 11 zwučowarjow z Ralbic wobdzěli so na Domowinskim zjězdze w Rakecach.
- 8.2.1931** Na 25 porow rejwaše na sokołskim swjedźenju w Ralbicach narodne reje.
- 1931** Ralbičeno wustupichu ze scenu na swjedźenju Kulowskeje jednoty w Sulšecach.
- 1928** K delegaciji sokołow na zjězdze w juhosłowjanskim Skopju slušeše tež Jurij Čornak.
- 20.3.1932** W přenjej oficalnej hrě w kopańcy dobychu Ralbičeno nad Worklecami 7:2.

Ralbičeno wustupichu ze scenu na swjedźenju Kulowskeje jednoty w Sulšecach.

- 17.4.1932** W Jitkowskim lěsu poswjeći so nowe sportnišćo.
- 12.7.1932** W Ralbicach přewjedze so posledni sokołski swjedźen před rozpušćenjom Serbskeho Sokoła. 46 sokołow wustupi z prostnymi zwučowanjami, w lochkoatletiskim štyriboju doby Jurij Bjeńš.
- 22.1.1933** Na posedženju předsydstwa a wuběrka Sokoła w Budyšinje kritizowaše Jurij Žur wotščěpjenje katolskich jednotow.
- 9.4.1933** Serbski Sokoł so rozpušći. Nacisća wšak mējachu zakaz towarstwa hižo wudžěłany. Ralbičeno hraju hač do 1937 w nabožnym zjednoćenstwje DJK dale kopańcu.
- 1947** W Ralbicach załožo so sportowa jednota. Na čole steješe Jurij Grofa. W mnohich hodžinach běchu wuporjedžili lěsne sportnišćo, kotraž bě so we wójnskim času zanjerodžilo.
- 4.7.1947** W Nowej dobrej bě přenja powěsć wo powójnskej kopańcy w Delanach: Ralbičeno běchu nad Chrósćicami ze 4:2 wuspěšni.
- 3.7.1948** Wjac hač 200 serbskich młodostnych wustupi z narodnymi rejemi na XI. wšosokołskim zléče w Praze. Z Delan wobdzělichu so Marja Jancec, Jurij Hrejhor, Jan Matka (wšitcy z Konjec), Hańža Jancec (ze Smjerdžaceje), Józef Jurk, Marjana Šolčić (wobaj z Różanta), Hana Korjenec, Jan Korjenk (wobaj ze Serňan), Jurij Lebza (z Nowoslic), Marja Korjenec, Beno Čornak, Marja Rychtarjec (wšitcy z Ralbic).

- 1952** Po wotchadze Jurja Grofy „do zapada“ přewza Jurij Frencl wjednistwo sportoweje jednoty Traktor.
- 1953** Ralbicy postupichu do 1. wokrjesneje klasy w kopańcy.
- 1955** W Ralbicach wobsteješe z dobom volleyballowe mustwo. We wobłuku sportoweje swjedźenja hraješe wone přećiwo Dopředka Kamjencej 1:2 a 2:0.
- 1955** W Šunowje započachu w dobrowólnym džěle nowe sportnišćo twarić. Ležownosć běchu ze srědkow TOTO kupili.
- 6.7.1956** W serbskej wubrance w kopańcy, kotraž doby we wobłuku Zjězda Serbow w Budyšinje přećiwo wubrance Traktora z Choćebuskeho wobwoda 3:1, nastupichu z Ralbičan mustwa J. Narčik, Pa. Šolta, P. Čóska, J. Nowak, F. Statnik a M. Krawc.
- 1965** Do serbskeje sportoweje delegacije, kotraž dojdze sej do wokrjesa Plzeň a so tam w kopańcy, kehelowanju a volleyballu wubědzowaše, slušachu z Ralbic koparjo Ju. Bjeńš, P. Neter, Ja. Domaška, Fr. Šolta a P. Čóska. Přecelstwo mjez koparjami ze Spalenych Poříč a Ralbic traje hač do džensnišeho.
- nowember 1975** Traktor Ralbicy a SJ Hórki zjednočichu so do jednoty Traktor Ralbicy/Hórki.
- julij 1979** Składnostnje župneho zjězda poswjeći so w Ralbicach nowy Stadion přecelstwa.

(Zestajal Mikławš Krawc)

Feliks Statnik so dopomina ...

Feliks Statnik z Ralbic hraješe wjele lět w domjacym mustwje kopańcu – jónu jako wrotar, jónu jako nadběhowar. Slušeše k serbskej wubrance, kotraž dopče w léče 1956 w Budyšinje přećiwo wubrance Traktora Choćebuskeho wobwoda 3:1, hrajo w nadběhu. Tři lěta pozdžišo steješe při zetkanju swjatki 1959 w Pančicach přećiwo Chemiji Hnašecy (3:5) počas we wrotach wubranci. Sam hrajach z Feliksom Statnikom 1955 a 1956 w Ralbičanskim mustwje. Wěm so tež dopomnić, zo wjezeše mje wjacore razy na wonkow-

ne hry w Kamjenskim wokrjesu ze svojim motorskim rolerom – a tute jězdźidło z nic přesylnym motorom měješe so druhy čětro „bětlować“. Haj, Feliks Statnik bě stajnje a wšudze zwólniwy pomhač. Sam wo tajkim zasadženju w léče 1947 w knize „Wučerjo přernih lět“ w swoim přinošku „Tydźeň serbskeho nowowučerja“ tež tole pisa: „Spěšnje sym předrasčeny a z kołom ze štó wě kelko króc pod- a nadpołożenymi wobručemi spěcham přez Nowoslicy a Ralbicy do Konjec. Před Konjecami přescachu konjacy za-

přah. „Dobre ranje, Felikso. Njezabudź, jutře wječor chcemy sportnišćo w Ralbicach wurdzić!“ woła Běšic Jurij za mnu. „Přindu! jemu potwjerdžu...“

„Wječor na sportnišćo do Ralbic. Běšic a Mlynkec hólcy su z konjacymaj zaprahomaj přijěli. Z něhdze třecími pomocnikami wotštapamy wrjós a černje. Wozaj stej bórže poľnej. Hdyž nam čma domoj kaza, zwostanje jenož hišće mały rózka njedorjedzeny. Přichodny tydźeň dočini my.“

(Podal M. Krawc)

Feliks Statnik mjez koparjami z Ralbic w nowemburu 1956 na turněrje wo pokal młodzinskeho časopisa „Chorhoj měra“. Wotlěwa: Jurij Konjehc, njeboh Beno Ledźbor, Mikławš Krawc, Feliks Statnik, Pawoł Šolta, Jan Hrejhor, Franc Matka, Jurij Kilank, njeboh Jurij Wajdlich, Pawoł Čóska, Feliks Šolta. Foto: Kurt Heina

Achim Kowar nowy starosta Serbskeho Sokoła

Na swoju hłownu zhromadźiznu bě Serbski Sokoł pónđzělu, 3. junija, do Budyskeho Serbskeho domu přeprašył. W kruhu poměrnje małeje horstki horliwcow, přewažnje tych, kiž běchu stali 28. hodownika 1993 při kolebce znowazaloženja w Hórkach, je so stróžbnje zhladowało na džělo poltřeca lěta. Dotalna starostka Michaela Mošowa, kotraž je z powołanskich přičin prosyla wo wuwjazanje ze swojeho zastojnstwa, poda we wěcownej rozprawje bilancu dotalneho skutkowanja tež z kritiskim widom na to, štož njeje so zdokonało, a na kóncu rjad spóznačow za přichodne džělo. Jej sluša džak za spomož-

ne džělo, kotraž je w zašłosći wukonjala. Za nowe předsydstwo namjetowachu hłownje dotalnych nazhonitych ludźi. Bohužel njeje so poradžilo, nawodny gremij womłodzić. Za noweho starostu wuzwolichu dotalneho městostarostu Achima Kowarja. Jeho naměstnik je nowy člon wjednistwa Jurij Nuk. Tamne městna wostachu kaž dotal wobsadźene: jednačel Pětr Šolta, pokladnik Pawoł Hejduška, rěčnik a redaktor Sokołskich Listow Mikławš Krawc. Rewizoraj staj Měrcin Janak a Rajner Janec. Zhromadźizna wobzamkny, zo přistupi Sokoł třěšnemu zwjazkej Domowinje. M. Š.